

Kleine dorpen Noord-Groningen nog springlevend

Bestuurders maakten zich 50 jaar geleden al zorgen over leegloop die nooit kwam

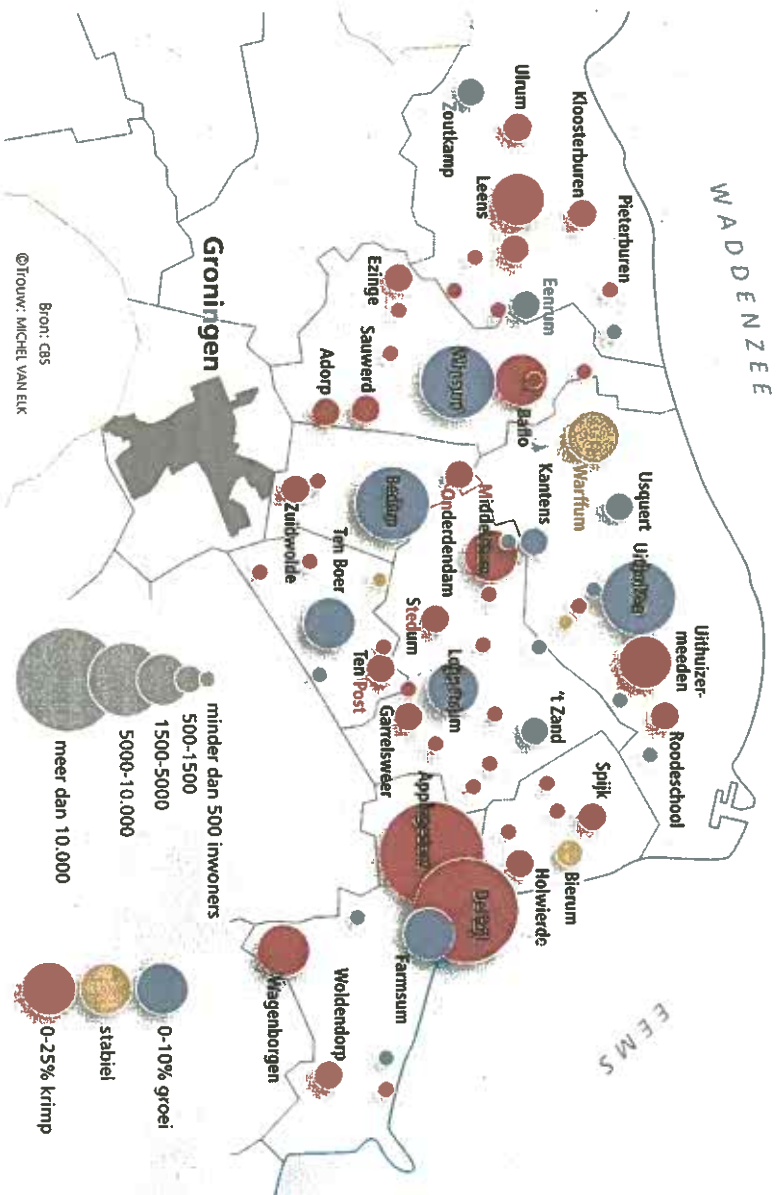
Wilma van Meteren

De angst voor leegloop en de gevolgen daarvan hield Noord-Groningen vijftig jaar geleden al in zijn greep, maar anno 2011 zijn de kleine dorpen op dit platteland tegen de verwachting in nog springlevend. Ondanks de recente krimp voelen nieuwkomers, maar ook geboren en getogen Noord-Groningers, zich gelukkig in hun omgeving, blijkt uit gisteren gepresenteerd onderzoek.

Een opmerkelijke uitkomst – ook relevant voor andere krimpgebieden – is dat de afwezigheid van allerlei voorzieningen zoals winkels, scholen, huisarts en dorpshuizen, geen bepalende rol speelt. Dat familie en vrienden niet in de nabijheid wonen, is voor veel dorpingen ook geen echt gemis. Cruciaal is wel dat ze in een hechte gemeenschap leven en op elkaar kunnen terugvallen.

“Letterlijk geldt hier dat een goede buur beter is dan een verre vriend”, citeert projectleider Jan Dirk Gardener een onderzoekerster. Het verdwijnen van voorzieningen bedreigt de leefbaarheid niet doordat jong en oud behoorlijk mobiel blijven. De meeste dorpingen werken en ontplooiën activiteiten buiten de eigen woonplaats en zelfs buiten de regio.

Gardeniers bureau CAB voerde het onderzoek uit met de Rijksuniversiteit Groningen, in opdracht van de speciaal opgerichte lokale stichting Bedreigd Bestaan. Anders dan het meeste krimpsonderzoek, dat kijkt naar woningbestand, voorzieningen

en openbaar vervoer, richtte dit zich op de beleving van de bewoners zelf. Bovendien kon het terugrijpen naar soortgelijk onderzoek uit 1959.

Gardenier concludeert dat er minder krampachtig met leegloop moet worden omgegaan. “Dat jongeren van het platteland vertrekken is van alle tijden, het gebeurt ook in heel Europa. Maar hoe erg is dat als je weet dat ze elders betere kansen heb-

ben op een opleiding en werk? Ze zorgen voor welvaart en daar profiteren we met z'n allen van.”

Noord-Groningen laat ook zien dat nieuwkomers deels de plaats van de vertrekkers innemen. De samenstelling van de bevolking is fors veranderd. Er zijn amper nog ‘echte’ Groningse boeren, de meesten zijn uitgekochte agrariërs uit Zeeland en Zuid-Holland. Voorts hebben zich er

‘deeltijd-bewoners’ gevestigd, die vier dagen in de Randstad werken en de rest van de week doorbrengen in dorpen als Warffum, naast mensen met creatieve beroepen.

Gardenier wil beleidsmakers meegeven, niet in stenen te denken en niet van bovenaf ontwikkelingen te sturen. Dat kan voorkomen dat corporaties opdracht krijgen om in dorpen leefrijdsbestendige woningen te

Dorpen al eerder

‘bedreigd’ door krimp

“De noordelijke periferie van ons vaderland eist bijzondere aandacht, omdat het bestaan in dit – van oorsprong welvarend – gebied, in ernstige mate wordt bedreigd.” Deze zware woorden klonken in Noord-Groningen in de jaren vijftig bij de uittocht van jong-volwassenen die ‘emigreerden’ naar Rotterdam, de nieuwe Noordoostpolder en Canada. Een bestuurlijk en maatschappelijk actieve bovenlaag gaf opdracht tot een onderzoek naar het ‘bedreigd bestaan’ voor met name kleine dorpen. Het rapport zorgde vervolgens de opdrachtgevers voor een prikkel tot ontwikkeling en vernieuwing – in welke mate blijft ongewis. Feit is wel dat in de jaren daarna de bevolking toenam, tot dat na de eeuwwisseling de krimp echt inzette. Juist kleinere dorpen blijven overeind.

bouwen, waar de beoogde 55-plussers niet willen wonen. Of dat er dorpshuizen worden neergezet, terwijl dorpingen graag in de kroeg of een achterkamer bijkomen.

“Mensen gaan hun eigen gang, worden steeds mobieler en blijven niet meer hun levenlang in hetzelfde huis wonen. Dat maakt lastiger te voorspellen hoe gebieden als Noord-Groningen zich gaan ontwikkelen.”